

POSTANOWIENIE

Dnia 8 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Grubba (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Włodzimierz Wróbel (sprawozdawca)

w sprawie **P. G. i P. S.** ,

skazanych z art. 258 § 2 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 8 stycznia 2025 r.,

kwestii wznowienia postępowania kasacyjnego zakończonego postanowieniem

Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2023 r., sygn. akt II KK 480/21, o oddaleniu

kasacji obrońców skazanych jako oczywiście bezzasadnych,

postanowił:

1) na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. w zw. z art. 439 § 1 pkt 1 i 2 k.p.k. wznowić postępowanie kasacyjne w odniesieniu do P. G. oraz P. S. , a na zasadzie art. 435 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k. także w odniesieniu do A. M. , J. R. , P. S., D. U. , P. N.

2) uchylić postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2023 r., sygn. akt II KK 480/21, o oddaleniu jako oczywiście bezzasadnych kasacji wniesionych przez obrońców skazanych P. G. , P. S. , A. M. , J. R. , P. S. , D. U. , P. N. , i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Sądowi Najwyższemu - Izbie Karnej w postępowaniu kasacyjnym;

3) obciążyć Skarb Państwa wydatkami postępowania o wznowienie postępowania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 19 kwietnia 2023 r. (sygn. akt II KK 480/21), wydanym w składzie: SSN Paweł Kołodziejcki, SSN Adam Roch oraz SSN Igor Zgoliński, w sprawie P. G. , A. M. , J. R. , P. S. , P. S. , D. U. oraz P. N. , skazanych z art. 258 § 2 k.k. i innych przepisów, po rozpoznaniu kasacji wniesionych przez obrońców od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 9 marca 2020 r., sygn. akt II AKa 424/18, zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 22 grudnia 2016 r., sygn. akt XVIII K 178/09, oddalono wszystkie kasacje jako oczywiście bezzasadne.

Obrońcy skazanego P. G. oraz P. S. wniesli o wznowienie postępowania na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., jednocześnie żądając uchylenia w całości powyższego postanowienia Sądu Najwyższego. Obrońcy domagali się również, aby do rozpoznania sprawy zostali wyznaczeni sędziowie, którzy nie byli nominowani przez Krajową Radę Sądownictwa ukształtowaną na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3 z późn. zm.), postulując przeprowadzenie losowania sędziów z pominięciem osób powołanych w wyniku wadliwej procedury nominacyjnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wnioseki obrońców okazały się zasadne.

Sąd Najwyższy w pełni podzielił pogląd wyrażony w postanowieniach zapadłych w sprawach o sygnaturach akt III KO 43/23, II KO 73/22, III KO 15/22 oraz zawartą w ich uzasadnieniach argumentację dotyczącą dopuszczalności wznowienia z urzędu postępowania kasacyjnego prawomocnie zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego o oddaleniu kasacji.

W uchwale trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/2020) wyraźnie wskazano, że „powołanie do Sądu Najwyższego jest zawsze pierwszym powołaniem na urząd w tym Sądzie, wymaga więc spełnienia szczególnych warunków i dochowania procedur, w których rzeczywiście można zweryfikować kompetencje kandydata, także z punktu

widzenia jego cech istotnych dla zachowania niezawisłości i bezstronności. Brak takiej weryfikacji i brak transparentności procesu powołania, którą charakteryzowały się przeprowadzone konkursy, tworzą stan niepewności i rodzaj podejrzenia o polityczne motywacje decyzji nominacyjnych. Wyklucza to spełnienie obiektywnych warunków postrzegania tak nominowanych osób jako bezstronnych i niezawisłych. Tym bardziej, że chodzi o powołania do sądu ostatniej instancji, mającego kompetencję do uchylania prawomocnych orzeczeń sądowych i dokonywania wiążącej wykładni prawa, którego orzeczenia nie podlegają już efektywnej kontroli, pozwalającej na weryfikację, czy spełnione zostały warunki bezstronności i niezawisłości sądu, w składzie którego biorą udział osoby powołane na urząd sędziego Sądu Najwyższego w wadliwej procedurze.” W świetle tej uchwały stwierdzono, że w stosunku do osób powołanych na stanowiska sędziów Sądu Najwyższego w opisanych okolicznościach nie zachodzi konieczność przeprowadzania tzw. testu niezawisłości, gdyż już sama procedura nominacyjna jest obciążona istotnymi wadami.

Z kolei Europejski Trybunał Praw Człowieka w wyroku z dnia 22 lipca 2021 r. w sprawie Reczkowicz przeciwko Polsce (skarga nr 43447/19) wskazał, że skład Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowany na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. nie spełnia wymogów niezależności od władzy wykonawczej i ustawodawczej, co przekłada się na brak zgodności z art. 6 ust. 1 EKPC. W konsekwencji orzeczenia wydane z udziałem sędziów powołanych przez tak ukształtowaną KRS mogą być traktowane jako naruszenie prawa do sądu, co na gruncie prawa polskiego stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą zgodnie z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. Podkreślono również, że standard prawa do sądu wynikający z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 EKPC w pełni znajduje zastosowanie także w postępowaniu kasacyjnym, jeśli zostało ono przewidziane w danej kategorii spraw.

Nie budziło wątpliwości, że wszyscy członkowie składu orzekającego w sprawie II KK 480/21 zostali powołani na stanowiska sędziów Sądu Najwyższego przez Prezydenta RP na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w sposób wadliwy, co było przedmiotem wniosku obrońcy. W stosunku do wszystkich członków składu Sąd Najwyższy już wcześniej podejmował decyzje dotyczące

wznowienia rozpoznanych przez nich spraw kasacyjnych (I KO 26/24), a także wyłączał ich od rozstrzygania spraw, właśnie z uwagi na wady procedury ich nominacji.

Dodatkowo podkreślić należy, że sędzia Adam Roch pierwotnie został powołany na stanowisko w Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, która – jak podkreślono w uchwale trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/2020) oraz uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r. (I KZP 2/22) – nie miała statusu sądu w rozumieniu Konstytucji RP. Przeniesienie sędziów z Izby Dyscyplinarnej do innych Izb Sądu Najwyższego nastąpiło na podstawie regulacji zawartych w ustawie z dnia 9 czerwca 2022 r. (Dz.U. z 2022 r., poz. 1259), co nie spełniało wymagań określonych w art. 179 Konstytucji RP. Zgodnie z tą ustawą Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego dokonał przeniesienia sędziów za ich zgodą, co nie znajduje podstaw w przepisach Konstytucji RP, która nie przewiduje takiego sposobu powoływania sędziów. Zatem procedura nominacji na stanowiska w Izbie Dyscyplinarnej nie obejmowała uprawnień do orzekania w innych Izbach Sądu Najwyższego, a orzekanie w tych Izbach wymagało spełnienia warunków określonych w art. 179 Konstytucji RP.

W efekcie, skład orzekający w sprawie, wznowienia której domaga się autor wniosku nie mógł zostać uznany za niezależny sąd w rozumieniu Konstytucji RP oraz prawa międzynarodowego, co naruszyło gwarancje prawa do sądu przysługujące stronom postępowania. Z uwagi na okoliczność, że orzeczenie obarczone jest bezwzględną przyczyną odwoławczą, należało uchylić je i wznović postępowanie w stosunku do skazanych, których obrońcy wnieśli kasacje, a na zasadzie art. 435 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k. także w odniesieniu do pozostałych skazanych, których kasacje zostały oddalone jako oczywiście bezasadne tym samym kwestionowanym postanowieniem.

[J.J.]

[a.ł.]

Kazimierz Klugiewicz Jerzy Grubba Włodzimierz Wróbel